

מפת התיאוריות שעליהן מתבססים מבחני וודקוק-ג'ונסון III

סכם וערך - דר' מחמוד ס. סעיד

א. התיאוריה של היכולות הקוגניטיביות – CHC - Cattell-Horn-Carrol

(התיאוריה שייכת לגישה הפסיכומטרית למשכל).

↓ המבנה של היכולות הקוגניטיביות האנושיות

1. קטל הבחין בין שתי היכולות הרחבות הבאות: ↓

I* <u>יכולת קוגניטיבית פלואידית</u> = היכולת להבין קשרים ויחסים בין מושגים.
II* <u>יכולת קוגניטיבית קריסטלית</u> = ידע מגובש : גוף ידע והרגלים המצטברים בעקבות הפעלה של היכולת הפלואידית.

2. הורן הוסיף: ↓

I* <u>הזיכרון לטווח קצר</u> = היכולת לקודד ולשמור מידע ולבצע מניפולציה מנטלית במידע הנמצא במודעות המידית.
II* <u>הזיכרון לטווח ארוך</u> = אחסון ושליפה לטווח ארוך : היכולת לאחסן, לגבש ולשלוח מידע בטווח של דקות, שעות, ימים ושנים.
III* <u>מהירות העיבוד</u> = היכולת לבצע משימות קוגניטיביות פשוטות החוזרות על עצמן במהירות ובשטף.
III* <u>עיבוד חזותי מרחבי</u> = היכולת להשתמש בדימויים חזותיים כדי לפתור בעיות.

3. הורן וסטנקוב הוסיפו: ↓

I* <u>עיבוד שמיעתי</u> = היכולת לזהות ולעבד מידע שמיעתי.
--

4. הורן הוסיף עוד: ↓

I * היכולת הכמותית = עומק הידע הקשור למתמטיקה והיקפו.

5. וודקוק הוסיף: ↓

I * יכולת הקריאה והכתיבה = עומק הידע והכישורים הנוגעים לשפה כתובה והיקפם.

6. קרול: "מבנה המשכל האנושי הזמין של קטל והורן הוא הטוב ביותר", אך חסר! בגלל "אינו מציב בראש ההיררכיה את רמת המשכל הכללית, את הגורם g".
קרול ↔ הוסיף המשיג את היכולות הקוגניטיביות במבנה היררכי של ③ שכבות: ↓

A - רמת המשכל הכללית-g

B - יכולות קוגניטיביות רחבות: יכולת פלואידית, ידע מגובש, זיכרון ולמידה, עיבוד חזותי, עיבוד שמיעתי, יכולת שליפה, מהירות קוגניטיבית, מהירות עיבוד

C - 69 יכולות צרות.

7. המודל CHC פותח בשנת 2000 על ידי קווין מק'גרו, והוא היה הבסיס למבחני וודקוק-ג'ונסון במהדורתם הנוכחית.

8. המודל CHC הוא מודל מתפתח. בגרסאות הראשונות שלו היו עשר יכולות רחבות. בגרסה האחרונה, שפתחו בשנת 2018 שניידר ומק'גרו, כלולות 16 יכולות רחבות ו 74 יכולות צרות.

* חשוב לזכור: "המטרה ללמוד עוד על הבעיה ולא לקבל ציון IQ" (Woodcock, 1997).

ראשי תיבות - Abbreviations
GC = Crystal cognitive ability - יכולת קוגניטיבית קריסטלית
Gsm = Short term memory - זיכרון לטווח קצר
Glr = Long term retrieval - זיכרון לטווח ארוך
Gs = Processing speed - מהירות העיבוד
Gv = Visual spatial thinking - עיבוד חזותי מרחבי
Ga = Auditory processing - עיבוד שמיעתי
Gq = Quantitative ability - היכולת הכמותית
Grw = Reading and writing ability - יכולת הקריאה והכתיבה
Gl = Learning Efficiency - יעילות בלמידה
Gr = Retrieval Fluency - שטף בשליפה
g = General IQ

3

***המקור:** מבחני משכל לבדיקת יכולות קוגניטיביות – וודקוק-ג'ונסון III – עברית.
מדריך לבוחן – משרד חינוך (2020) – סיכום: פרק 2 – עמודים 17-18.